

Vabariigi Valitsuse istungi protokollis märgitava otsuse „Riigieelarve tegevuspõhise liigenduse muutmise“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1 Sisukokkuvõte

Alates 2020. aastast on riigieelarve tegevuspõhine, mis tähendab, et riigi strateegilised eesmärgid on seotud rahaga. Riigieelarve seadus kinnitatakse programmide ja programmi tegevuste lõikes. Kui ministeerium peab vajalikuks muuta järgmise aasta riigieelarve eelnõus programmi tegevuste nimetust või arvu, esitab ministeerium vastava ettepaneku Rahandusministeeriumile 1. aprilliks (Vabariigi Valitsuse 19. detsembri 2019. a määrus nr 112 „Riigi eelarvestrateegia, riigieelarve eelnõu ja tõhustamiskava koostamise ning riigieelarve vahendite ülekandmise tingimused ja kord ning riigieelarve seadusest tulenevate aruannete esitamise kord“ § 5 lõige 5¹). Liigenduse muudatused otsustab Vabariigi Valitsus rahandusministri ettepaneku alusel 30. aprilliks. Programmi tegevuste koosseis kinnitatakse lõplikult aastase riigieelarve vastuvõtmisel Riigikogus.

Käesoleva aasta fookuses on terviklik tulemusvaldkondade, programmide ja programmi tegevuste nimetuste ühtlustamine ja keeleline korrigeerimine, et pakkuda terviklik, selge ja arusaadav lahendus üheaastase riigieelarve seaduse ülesehitusele.

Eelnõu sisaldab viit liiki muudatusettepanekuid (lisa 2):

- kolme tulemusvaldkonna nimetuse muutmise (Eesti keel, Haridus ja noored, Sotsiaalne ja tööalane heaolu);
- programmide ümber korraldamine, sh ühe programmi lõpetamine (Siseministeerium);
- programmi nimetuse muutmise (Justiits- ja Digiministeerium, Kliimaministeerium, Kultuuriministeerium, Rahandusministeerium, Siseministeerium, Sotsiaalministeerium);
- programmi tegevuste ümber korraldamine (Justiits- ja Digiministeerium, Kaitseministeerium, Kliimaministeerium, Kultuuriministeerium, Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, Siseministeerium);
- programmi tegevuste nimetuste muutmise (Haridus- ja Teadusministeerium, Justiits- ja Digiministeerium, Kaitseministeerium, Kliimaministeerium, Kultuuriministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Rahandusministeerium, Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, Siseministeerium, Sotsiaalministeerium ja Välisministeerium).

1. aprilliks esitasid kõik valitsemisalad ettepanekud programmi tegevuste nimetuste muutmiseks.

Rahandusministeerium koondas muudatusettepanekud, hindas nende vastavust kehtivale regulatsioonile ning esitab muudatused Vabariigi Valitsusele heakskiitmiseks.

Programmide arv väheneb ettepaneku kohaselt 2026. aasta riigieelarve liigendusega võrreldes ühe võrra, programmi tegevuste arv väheneb 11 võrra. Ministeeriumite esitatud programmi tegevusi korrastavad ettepanekud lähtuvad põhimõttest, et programmi tegevus on terviklik väärtus, mis koondab teenused alates poliitika kujundamisest kuni teenuste pakkumise ja järelevalve tegemiseni ning selle juhtimine on selge ja läbipaistev. Programmi tegevuse eelarve detailsema jaotuse esitab ministeerium programmidokumendi lisa, kus kajastatakse teenuste nimetused, eesmärgid, lühikirjeldused ja indikaatiivsed maksumused.

Muudatusettepanekute heakskiitmisel on 2027. aasta eelarve kulud jaotatud 42 programmi ja 161 programmi tegevuse vahel, mis tähendab tegevuspõhises liigenduses eelarveridade vähendamist 11 programmi tegevuse võrra (tabel 1).

Tabel 1. Valitsemisala programmi ja programmi tegevuste arv võrdluses 2026. aasta riigieelarves ja 2027. aasta riigieelarves esitatud ettepaneku kohaselt

Valitsemisala	Programme 2026	Programme 2027	Programmide muutus	Programmi tegevuste arv RE 2026	Programmi tegevuste arv RE 2027	Programmi tegevuste muutus
Riigikantselei	1	1	0	1	1	0
Haridus- ja Teadusministeerium	5*	5	0	21	21	0
Justiits- ja Digiministeerium	2	2	0	12	10	-2
Kaitseministeerium	1	1	0	9	7	-2
Kliimaministeerium	6	6	0	23	23	0
Kultuuriministeerium	3	3	0	19	19	0
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	5*	5	0	14	14	0
Rahandusministeerium	2	2	0	6	6	0
Regionaal- ja Põllumajandusministeerium	4	4	0	18	17	-1
Siseministeerium	8	7	-1	24	18	-6
Sotsiaalministeerium	7*	7	0	20	20	0
Välisministeerium	1	1	0	5	5	0
KOKKU	45*	44*	-1	172	161	-11

* programmide arvestus on esitatud ministeeriumite põhisel. Programme on kokku 42. Kaks programmi on ühisprogrammid, kuhu panustab vähemalt kaks ministeeriumi.

1.2 Seletuskirja ettevalmistaja

Rahandusministeeriumi strateegiatalituse nõunikud Marju Saar, 58851438, marju.saar@fin.ee, Elo Piksarv, 59825069, elo.piksarv@fin.ee, Rando Kängsepp, 59825053, rando.kangsepp@fin.ee, Ave Schultz, 54750840, ave.schultz@fin.ee.

2. Valitsemisalade esitatud muudatusettepanekud

Alljärgnevalt on ministeeriumite kaupa toodud tulemusvaldkondade, programmide ja programmi tegevuste sisuliste muudatusettepanekute taust ja põhjendused. Rahandusministeerium nõustub esitatud ettepanekutega, välja arvatud Kultuuriministeeriumi ning Justiits- ja Digiministeeriumi puhul. Uus, 2027. aasta riigieelarve tegevuspõhine liigendus on toodud lisas 1.

1. Haridus- ja Teadusministeerium

Ettepaneku sisu:

- 1) nimetada ümber tulemusvaldkond „Eesti keel ja eestlus“, tulemusvaldkonna uus nimetus on „Eesti keel“;
- 2) nimetada ümber tulemusvaldkond „Tark ja tegus rahvas“, tulemusvaldkonna uus nimetus on „Haridus ja noored“.

Põhjendus:

Tulemusvaldkondade nimetuste muutmine on osa terviklikust riigieelarve tegevuspõhise liigenduse korrastamisest. Tulemusvaldkondade, programmide ja programmi tegevuste nimetuste ühtlustamise ja keelilise korrigeerimise eesmärk on pakkuda terviklik, selge ja arusaadav sõnastus riigieelarve seaduse ridadele.

2. Justiits- ja Digiministeerium

Ettepaneku sisu:

- 1) liita programmi tegevused „**Õigusriigi ja õigusloome kvaliteedi tagamine**“ ja „**Konkurentsivõimelise ärikeskkonna tagamine**“ üheks programmi tegevuseks nimetusega „**Õigusriik ja toimiv ärikeskkond**“;
- 2) liita programmi tegevused „**Kesksete IT-teenuste osutamine**“, „**Personaalse riigi ja kasutajakesksete teenuste arendamine**“ ja „**Digiriigi arengu juhtimine ja koordineerimine**“ üheks programmi tegevuseks nimetusega „**Digiriigi juhtimine ja kesksed e-teenused**“.

Põhjendus:

Konkurentsivõimelise ärikeskkonna tagamine on üks osa õigusriigi ja õigusloome kvaliteedi tagamisest. Uue programmi tegevusega „Õigusriik ja toimiv ärikeskkond“ ühtlustatakse strateegilisi tasandeid ja tekib senisest loogilisem programmi tegevuste jaotus Justiits- ja Digiministeeriumi asekantslerite vahel. Programmi tegevuste liitmine lihtsustab õiguspoliitika asekantsleri vastutusvaldkonnas tegevuste juhtimist ja planeerimist. Eelarve mahult oli senine „Õigusriigi ja õigusloome kvaliteedi tagamine“ programmi tegevus ebaproportsionaalselt väike võrreldes teiste programmi tegevustega.

Uue programmi tegevuse „Digiriigi juhtimine ja kesksed e-teenused“ sisu ja ulatus viiakse vastavusse uuendatud „Eesti digiühiskonna arengukava 2035“ alaeesmärgiga. Lisaks ühtlustatakse vastutuste jaotust, et programmi tegevused oleks piiritletud asekantsleri vastutusvaldkonnaga. „Kesksete IT-teenuste osutamine“ sisaldas Registre ja Infosüsteemide Keskuse horisontaalseid teenuseid, mis asuvad digiriigi asekantsleri vastutusalas.

Rahandusministeeriumi arvamus: Rahandusministeerium ei toeta Justiits- ja Digiministeeriumi ettepanekut liita programmi tegevused „Õigusriigi ja õigusloome kvaliteedi tagamine“ ning „Konkurentsivõimelise ärikeskkonna tagamine“.

Tegevuspõhise eelarvestamise keskne üksus on teenus. Vastavalt metoodikale peab programmi tegevus koondama teenuseid, millel on sarnane eesmärk ja sihtrühm. Programmi tegevuste liitmisel hajuks tegevuste fookus ja kaoks selgus, millistele spetsiifilistele sihtrühmadele ressursse suunatakse.

- Õigusriigi ja õigusloome kvaliteedi tagamine keskendub riigi fundamentaalsele toimimisele, põhiseaduslikkuse järelevalvele ja õigusloome standardite hoidmisele. Sihtrühmaks on kogu ühiskond ja riigi institutsioonid.
- Konkurentsivõimelise ärikeskkonna tagamine on spetsiifiliselt suunatud majandusarengule, ettevõtlusõigusele ja turu efektiivsusele. Sihtrühmaks on ettevõtjad ja investorid.

Programmi tegevusel peab olema selge ja mõõdetav, sh eelarve ja eelarveotsustega seostatav tulemusmõõdik. Tegevuste liitmisel on keeruline seada ühist asjakohast mõõdikut, mis ei oleks liiga üldine. See muudaks keeruliseks hindamise, kas eelarveraha on kasutatud tulemuslikult konkreetsetes valdkonnas.

- Õigusriigi ja õigusloome kvaliteedi tagamise mõõdikud on „VTK kohustusega seaduseelnõu koostamisele eelneb VTK“ ja „Olulise mõjuga eelnõude ja ilma VTK-ta koostatud eelnõude suhtes teostatakse järeelhindamine“.
- Konkurentsivõimelise ärikeskkonna tagamise mõõdikud on „Ülemaailmne innovatsiooniindeks Global Innovation Index, Innovation Output näitaja koht edetabelis“ ja „Maailma konkurentsivõime edetabel (IMD World Competitiveness Ranking), äriseadusandluse tõhusus (business legislation efficiency)“.

Lisaks eristavad Eesti 2035 ja valdkondlikud arengukavad selgelt tugevat õigusriiki ja innovaatilist majanduskeskkonda. Programmide ülesehitus peab peegeldama riigi strateegilisi prioriteete. Ministeeriumi vastutusvaldkonnas on need kaks suunda piisavalt eristuvad, et väärtustada neid eraldiseisvate programmi tegevustena.

Rahandusministeeriumi ettepanek on jätkata eraldiseisvate programmi tegevustega ja nimetada programmi tegevused järgmiselt: „Õigusriik ja õigusloome kvaliteet“ ning „Konkurentsivõimeline ärikeskkond“.

3. Kaitseministeerium

Ettepaneku sisu:

- 1) jagada programmi tegevus „**Riigikaitse inimese juhtimine**“ kaheks, liites programmi tegevuse all olevad teenused vastavalt sisule programmi tegevustesse „**Väeloome**“ ning „**Kaitsetahe ja riigikaitse inimvara**“;
- 2) liita programmi tegevus „**Riigikaitse investeringute korraldamine**“ programmi tegevusega „**Väeloome**“.

Põhjendus:

Programmi tegevuste muudatusettepanekud lähtuvad põhimõttest, et programmi tegevus peab koondama ühe sisuliselt seotud tulemuse saavutamiseks vajalikud tegevused, vastutuse ja ressursid. Eesmärk on viia programmi struktuur paremasse vastavusse Kaitseministeeriumi juhtimisloogika ning riigikaitse arengukavas kokku lepitud võimearendusega.

Programmi tegevuse „Riigikaitse inimese juhtimine“ all olevad teenused jagatakse vastavalt nende sisule programmi tegevuste „Väeloome“ ning „Kaitsetahe ja riigikaitse inimvara“ vahel. Need teenused, mis toetavad üksuste loomist, väljaõpet, tegevvalmistamist ja reservi ettevalmistamist ning seeläbi sõjalise võime saavutamist ja hoidmist, liidetakse programmi tegevusega „Väeloome“. Need teenused, mis panustavad kaitsetahe kujundamise, järelkasvu tagamise ja riigikaitse inimese juhtimise laiendamise, liidetakse programmi tegevusega „Kaitsetahe ja riigikaitse inimvara“.

Muudatuse tulemusel muutub programmi struktuur sisuliselt selgemaks: tugifunktsioonid ei paikne enam eraldi tegevustena, vaid nende tulemused kajastuvad selles programmi tegevuses, mille eesmärgid nad tegelikult teenivad. See parandab seost eesmärkide, vastutuse, mõõdikute ja ressursside vahel ning vähendab juhtimise killustatust. Teenuseid ei kaotata ning läbipaistvus säilib, kuna teenuste sisu ja rahastust on võimalik jätkuvalt eristada teenuste ja alamtegevuste tasandil.

4. Kliimaministeerium

Ettepaneku sisu:

- 1) muuta programmi „**Rohereformi ja kliimapoliitika programm**“ nimetust, uus programmi nimetus on „**Keskonnahoidliku arengu ja kliimapoliitika programm**“;

- 2) liita programmi tegevuse „**Vee säästliku kasutamise ja kaitse tagamise**“ vee kaitse osa programmi tegevusega „**Merekeskkonna kaitse tagamine**“. Uuteks programmi tegevuste nimetusteks on vastavalt „**Veevarustus ja kanalisatsioon**“ ning „**Mere- ja veekeskkonna kaitse**“.

Põhjendus:

Uus programmi nimetus „Keskkonnahoidliku arengu ja kliimapoliitika programm“ kirjeldab programmi laiemat eesmärki ja ulatust. Keskkonnahoidlik areng rõhutab pikaajalist, tasakaalustatud ja jätkusuutlikku arengusuunda, mis hõlmab nii keskkonna aspekti, majanduse kohanemist kui ka ühiskondlikku heaolu. Uus nimetus rõhutab, et tegemist on tervikliku arenguraamistikuga. See loob selgema arusaama programmi sisust nii partneritele kui ka avalikkusele ning toetab strateegilist järjepidevust riigi keskkonna- ja kliimapoliitika kujundamisel.

Mere- ja veekeskkonna kaitse moodustab tervikliku lähenemise, kuna vesi on üks süsteem, olgu see merevesi või pinnavesi või põhjavesi. Ühine eesmärk on veekogude hea seisundi saavutamine. Programmi tegevus „Veevarustus ja kanalisatsioon“ jääb eraldiseisvana alles, kuna tegemist on inimestele eluliselt olulise tähtsusega tegevusega, millele tuleb eraldi tähelepanu ja ressursse suunata. Seda arendatakse vee-ettevõtlike reformi ja taristu uuendamise kaudu, et tagada puhas joogivesi ning töökindel ja taskukohane teenus kogu Eestis.

5. Kultuuriministerium

Ettepaneku sisu:

- 1) muuta programmi „**Lõimumis-, sh kohanemisprogramm**“ nimetust, uus programmi nimetus on „**Lõimumisprogramm**“;
- 2) liita programmi tegevused „**Saavutusspordi toetamine ja arendamine**“, „**Ausa spordi ja sporditurvalisuse toetamine ning arendamine**“ ja „**Organiseeritud liikumisharrastuse edendamine**“ üheks programmi tegevuseks nimetusega „**Spordipoliitika**“.

Põhjendus:

Programmi nimetuse muutmine on osa terviklikust riigieelarve tegevuspõhise liigenduse korrastamisest. Tulemusvaldkondade, programmide ja programmi tegevuste nimetuste ühtlustamise ja keelelise korrigeerimise eesmärk on pakkuda terviklik, selge ja arusaadav sõnastus riigieelarve seaduse ridadele.

Spordiprogrammi uuendatud struktuur koondab liikumisharrastuse, saavutusspordi ja ausa spordi ühte terviklikku tegevusse, mis peegeldab spordivaldkonna tegelikku toimimist. Praktikas ei toimi need kolm valdkonda kunagi iseseisvalt – need on tihedalt läbipõimunud, kasutavad sama taristut, toetuvad samadele inimestele ja mõjutavad üksteise arengut. Seega on nende eristamine olnud pigem kunstlik, mitte strateegiline valik. Treenerite tööjõukulu toetus aitab kujundada nii harrastussportlaseid kui tulevasi tippportlasi ning toetab eetilise ja turvalise liikumiskeskkonna loomist. Riigi sporditaristu teenindab samaaegselt nii tippporti kui harrastusporti. Spordiorganisatsioonid tegutsevad samuti korraga mõlemas valdkonnas.

Dopinguvastane tegevus, väärkohtlemise ennetamine ja sporditurvalisuse tagamine on vajalikud kõigil tasanditel, nii harrastuses kui tippspordis. Ühe tegevusega struktuur võimaldab ausa spordi põhimõtteid rakendada sidusalt kõigis spordi arengusuundades. Ühe tegevuse haldamine annab koondvaate spordivaldkonna toimimisele ja toetab tõhusamat ressurside kavandamist valitsusalas.

Programmi põhimõdikud – harrastajate arv, noorte osalus, treenerikutsete arv, liikumisharrastuse regulaarsus ja rahvusvaheliste tulemuste tase – on valdkondade ülesed ja ei piirdu ühe kitsa tegevusharuga. Ühise tegevuse struktuur võimaldab mõõdikuid rakendada sidusalt ja vältida kunstlikku jaotamist.

Spordipoliitika eesmärk on tõsta elanike liikumisaktiivsust ja tugevdada spordisüsteemi tervikuna. Selle saavutamine eeldab valdkondade ülest koostööd ning ühtset juhtimist, mitte killustatud tegevusi. Ühtne tegevuse tase kajastab spordivaldkonna terviklikku toimimist, toetab tõhusamat ressursside kasutust ja on kooskõlas spordipoliitika eesmärkidega.

Rahandusministeeriumi arvamus: Rahandusministeerium ei toeta Kultuuriministeeriumi ettepanekut liita programmi tegevused „Saavutusspordi toetamine ja arendamine“, „Ausa spordi ja sporditurvalisuse toetamine ning arendamine“ ja „Organiseeritud liikumisharrastuse edendamine“ üheks programmi tegevuseks.

Eelarve läbipaistvuse ja jälgitavuse vähenemine: tegevuspõhise riigieelarve eesmärk on pakkuda selget ülevaadet, kuhu maksumaksja raha suunatakse ja milliseid konkreetseid tulemusi selle eest oodatakse. Tegevuste liitmine üldnimetuse „Spordipoliitika“ alla muudab riigieelarve tasandil valdkonna rahastuse hägusaks. See raskendab nii Vabariigi Valitsusel kui ka Riigikogul hinnata, milline on riigi panus strateegiliselt erinevatesse suundadesse nagu liikumisharrastus versus saavutussport.

Erinevad sihtrühmad ja mõjumudeli erisused: kuigi Kultuuriministeerium rõhutab, et valdkonnad on läbipõimunud, on nende tegevuste mõjumudeli loogika, oodatavad tulemused ja sihtrühmad kardinaalselt erinevad. Liikumisharrastuse fookus on rahvatervisel ja ennetusel, saavutusspordil aga tippsooritustel ja rahvusvahelisel konkurentsivõimel. Ausa spordi ja turvalisuse valdkond on seevastu regulatiivne ja kontrolliv funktsioon. Nende liitmine raskendab jälgitavust, kas vahendid liiguvad proportsionaalselt vastavalt seatud prioriteetidele või toimub ressursside varjatud ümberjagamine ühe valdkonna arvelt teise.

Selleks, et säilitada riigieelarve informatiivsus ja tagada selge ülevaade spordivaldkonna eri tahkude rahastamisest, on vajalik jätkata eraldiseisvate programmi tegevustega.

Rahandusministeeriumi ettepanek on jätkata eraldiseisvate programmi tegevustega ja nimetada programmi tegevused järgmiselt: „Saavutussport“, „Ausa sport ja sporditurvalisus“ ning „Liikumisharrastus“.

6. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Ettepaneku sisu:

- 1) nimetada ümber tulemusvaldkond „**Heaolu**“, tulemusvaldkonna uus nimetus on „**Sotsiaalne ja tööalane heaolu**“.

Põhjendus:

Tulemusvaldkonna nimetuse muutmine on osa terviklikust riigieelarve tegevuspõhise liigenduse korrastamisest. Tulemusvaldkondade, programmide ja programmi tegevuste nimetuste ühtlustamise ja keelelise korrigeerimise eesmärk on pakkuda terviklik, selge ja arusaadav sõnastus riigieelarve seaduse ridadele. Tulemusvaldkonna praegune nimetus „Heaolu“ on palju laiem mõiste kui sotsiaalvaldkonnas või tööturul loodav heaolu. Heaolu sisaldab definitsiooni ja erinevate rahvusvaheliste mõõdikute järgi

peaaegu kogu riigi põhifunktsioone ja seetõttu on eelarve pilt eksitav. Tulemusvaldkonna nimetus „Sotsiaalne ja tööalane heaolu“ on kitsam ja konkreetsem.

7. Rahandusministeerium

Ettepaneku sisu:

- 1) nimetada ümber programm „**Rahatarga riigi programm**“, uus programmi nimetus on „**Riigi rahanduse ja finantspoliitika programm**“.

Põhjendus:

Programmi nimetuse muutmine on osa terviklikust riigieelarve tegevuspõhise liigenduse korrastamisest. Tulemusvaldkondade, programmide ja programmi tegevuste nimetuste ühtlustamise ja keelelise korrigeerimise eesmärk on pakkuda terviklik, selge ja arusaadav sõnastus riigieelarve seaduse ridadele.

8. Regionaal- ja Põllumajandusministeerium

Ettepaneku sisu:

- 1) liita programmi tegevus „**Ringbiomajanduse arendamine**“ programmi tegevusega „**Põllumajanduskeskkond**“.

Põhjendus:

Programmi tegevused liidetakse, kuna ringbiomajanduse eesmärgid toetavad põllumajanduskeskkonna eesmärkide saavutamist ehk liitmine toetab eesmärkide selgust ja terviklikkust. Ringbiomajanduse eesmärk on bioressursside ja jääkide targem ja tõhusam kasutus, suurendades lisandväärtust ja vähendades keskkonnakoormust. See sobitub põllumajanduskeskkonna eesmärkidega, kuna on üks viis kuidas vähendada põllumajanduse koormust keskkonnale. Ringbiomajanduse programmi tegevus on võrreldes teiste programmi tegevustega ressursside poolest väike. Suure osa programmi tegevusest moodustab RRF vahenditest antav toetus, mis lõpeb 2026. aastal. Seejärel vähenevad programmi tegevuse raames tehtavad tegevused veelgi. Ka juhtimisstruktuuri mõttes on programmi tegevuste liitmine asjakohane, kuna tegevusi juhitakse ühest üksusest.

9. Siseministeerium

Ettepaneku sisu:

- 1) Programm „**Turvaline elukeskkond**“ kujuneb kahe programmi „**Ennetava ja turvalise elukeskkonna kujundamise programm**“ ning „**Kiire ja asjatundliku abi programm**“ valdkondade osalisel liitmisel:
 - 1.1) liita programmi tegevused „**Õnnetuste, süütegude ja varakahjude ennetamine**“ ja „**Turvalise keskkonna kujundamine**“ üheks programmi tegevuseks nimetusega „**Ennetus siseturvalisuses**“;
 - 1.2) liita programmi tegevused „**Avaliku korra tagamine**“ ja „**Süüteomenetlus**“ üheks programmi tegevuseks nimetusega „**Korralduse ja süüteomenetlus**“.

- 2) Programm „**Kriisikindel ühiskond**“ kujuneb kolme programmi „**Ennetava ja turvalise elukeskkonna kujundamise programm**“, „**Kiire ja asjatundliku abi programm**“ ning „**Kindla sisejulgeoleku programm**“ valdkondade pinnalt:
 - 2.1) liita programmiga programmi tegevus „**Elanikkonnakaitse ja kriisivalmidus**“.
- 3) Nimetada ümber programm „**Kindla sisejulgeoleku programm**“, uus programmi nimetus on „**Sisejulgeoleku programm**“.
- 4) Programm „**Rahvastikuhaldus**“ kujuneb sidusa ühiskonna tulemusvaldkonna alt programmi „**Nutikas rahvastikuarvestus**“ toomisel siseturvalisuse tulemusvaldkonna alla.
 - 3.1) liita programmid „**Eesti arengut toetav kodakondsus-, rände- ja identiteedihaldus**“ ning „**Nutikas rahvastikuarvestus**“ üheks programmiks nimetusega „**Rahvastikuhalduse programm**“;
 - 3.2) liita programmi tegevused „**Rände- ja kodakondsuspoliitika kujundamine ning elluviimine**“ ja „**Migratsioonijärelevalve**“ üheks programmi tegevuseks „**Kodakondsus ja rändehaldus**“;
 - 3.3) liita programmi tegevused „**Isikute tõsikindel tuvastamine ja dokumentide väljaandmine**“, „**Rahvastikuregistri andmekvaliteedi tõstmine**“ ja „**Rahvastikuregistri kasutusmugavuse parandamine**“ üheks programmi tegevuseks „**Rahvastiku toimingud ja identiteedihaldus**“.
- 5) Nimetada ümber programm „**Targa ja innovaatilise siseturvalisuse programm**“, uus programmi nimetus on „**Siseturvalisuse toetamise programm**“:
 - 4.1) liita programmi tegevused „**Tasemeõpe ja täienduskoolitus Sisekaitseakadeemias**“ ning „**Sisekaitseakadeemia teadus-, arendus- ja innovatsioonitegevus**“ üheks programmi tegevuseks „**Sisekaitse haridus ja teadus**“;
 - 4.2) liita programmiga programmi tegevus „**Siseturvalisuse vabatahtlikud**“.

Põhjendus:

Tulemusvaldkondade „Siseturvalisus“ ja „Sidus Eesti“ Siseministeeriumi juhtimisel olevate programmide struktuuri muudatused alates perioodist 2027–2030 on tingitud valitsemisala vajadusest korrastada programmide juhtimiskorraldust, et ministeeriumi struktuur toetaks senisest enam programmide juhtimist. See loob Siseministeeriumi valitsemisala asutustele selgema partnerluse konkreetsest programmist kui kõik valdkonnas omavahel tihedalt seotud teemad on koondatud valdkonna eest vastutava asekanstleri juhtimise alla. Programmide struktuur on seega selgem ja läbipaistvam.

Programmide struktuuris planeeritud muudatusi tutvustati 17. märtsil 2026. a siseturvalisuse arengukava (STAK) ja 19. märtsil 2026. a sidusa ühiskonna arengukava (SIDESt) juhtkomisjonide kohtumistel. Mõlemad juhtkomisjonid kiitsid programmide muudatused heaks.

Turvalise elukeskkonna programm kujuneb kahe varasema programmi „Ennetava ja turvalise elukeskkonna kujundamise programm“ ning „Kiire ja asjatundliku abi programm“ osalisel liitmisel. Programmi koonduvad kokku siseturvalisuse valdkonna politseilised tegevused süütegude ennetusest ja kogukonna süütegude menetlusest, turvalise keskkonna kujundamisest, avaliku korra tagamisest ja süütegudele reageerimisest. Varasemast neljast programmi tegevusest moodustub kaks programmi tegevust „Ennetus siseturvalisuses“ ja „Korrakaitse ja süüteomenetlus“. Kuna riskikäitumise ja süütegude ennetamine, avaliku korra tagamine ja reageerimine kannavad kõik terviklikku turvalisuse tagamise eesmärki, siis nende valdkondade elluviimise kavandamine toimub koostöös ja tegevuste tulemuslikkus mõjutab üksteist.

Siseturvalisuse vabatahtlike valdkond – programmi tegevus „Siseturvalisuse vabatahtlikud“ – liigub horisontaalse teemana „Siseturvalisuse toetamise programmi“ koosseisu.

Kriisikindla ühiskonna programm kujuneb kolme varasema programmi – „Ennetava ja turvalise elukeskkonna kujundamise programm“, „Kiire ja asjatundliku abi programm“ ning „Kindla sisejulgeoleku programm“ – valdkondade pinnalt. Moodustub viis programmi tegevust „Elanikkonnakaitse ja kriisivalmidus“, „Hädaabi 112 ja riigiinfo 1247“, „Ohutus ja päästetööd“, „Lennu- ja merepääste“ ning „Demineerimine“. Programm kajastab Eesti ühiskonnas ohtude ennetamise ja reageerimisega seotud valmisoleku, pääste ja elanikkonnakaitse tegevusi.

Sisejulgeoleku programmi aluseks on „Kindla sisejulgeoleku programm“, kuid uues struktuuris on programm sisejulgeoleku keskne. Programmi kaudu tagatakse põhiseadusliku korra, sisejulgeoleku ning Eesti Vabariigi piiri kaitse, tõkestatakse rasked peitkuriteod. Seetõttu liigub programmi tegevus „Elanikkonnakaitse ja kriisivalmidus“ ehk kõik elanikkonnakaitse ja kriisideks valmisolekuga seotud teemad „Kriisikindla ühiskonna programmi“ koosseisu.

Rahvastikuhalduse programm kujuneb kahe tulemusvaldkonna programmide liitmisel – siseturvalisuse tulemusvaldkonna programm „Eesti arengut toetav kodakondsus-, rände- ja identiteedihaldus“ ja sidusa Eesti tulemusvaldkonna programm „Nutikas rahvastikuarvestus“. Viimases on rahvastikuarvestus käsitletud eraldiseisva teemana ning ei ole oma olemuselt otseselt seotud ühiskondliku sidususe poliitikatega. Tegemist on riigi tuumikfunktsiooniga, mis puudutab rahvastikuandmete- ja toimingute ning elukoohaandmete haldamist, registrite toimimist ja identiteedisüsteemi. Identiteedi ja staatuse määratlemine ning rahvastiku toimingud on valdkonnad, mis on praktikas omavahel tugevalt põimunud. Rahvastikuhalduse programmi alla koonduvad kaks omavahel tugevalt seotud tegevussuunda ehk kaks programmi tegevust: „Kodakondsus ja rändehaldus“ ning „Rahvastiku toimingud ja identiteedihaldus“.

Siseturvalisuse toetamise programm käsitleb Siseministeriumi valitsemisalas horisontaalseid teemasid, luues eeldused teiste siseturvalisuse tulemusvaldkonna programmide elluviimiseks. Programmi teenuste elluviimise tulemusena ei looda iseseisvat, otse avalikkusele suunatuna väärtust. Programmis on kolm programmi tegevust. Liidetakse programmi tegevused „Tasemeõpe ja täienduskoolitus Sisekaitseakadeemias“ ning „Sisekaitseakadeemia teadus-, arendus- ja innovatsioonitegevus“ üheks programmi tegevuseks „Sisekaitse haridus ja teadus“. Sisekaitseakadeemia teenused on suunatud püsihariduse pakkumise käigus ka teaduse suunale, omades seega omavahel palju kokkupuutepunkte ning nende käsitlemine ühe programmi tegevusena moodustab tervikliku valdkonna. Sisekaitse haridus ja teadus on koostoimes sisendiks valdkonna poliitika kujundamiseks ja elluviimiseks. Nad on teineteist vastastikku võimestavad valdkonnad, moodustades siseturvalisuse valdkonna vaates ühtse loogilise terviku, kus teadmussiire integreeritakse õppesüsteemi, mis omakorda tõstab hariduse kvaliteeti. Samuti on Sisekaitseakadeemia õppejõududel kohustus tegeleda lisaks õpetamisele ka teadustööga, ühelt poolt panustades uue teadmuse loomisesse ja teisalt viies kaasaegseid arenguid õppeprotsessi ning sealt kaudu ka „põllule“. Programmiga liidetakse programmi tegevus „Siseturvalisuse vabatahtlikud“, mis liikus tervikuna varasemast programmist „Ennetava ja turvalise elukeskkonna kujundamine“. Siseturvalisuse vabatahtlikud (Politsei- ja Piirivalveameti, Häirekeskuse ja Päästeameti vabatahtlikud) horisontaalse valdkonnana panustavad läbivalt kõikidesse tulemusvaldkonna programmidesse, mitte ei toeta vaid ennetustegevusi kogukondades. Vabatahtlikud on siseturvalisuses avalikkusele pakutavate teenuste osutamisel märkimisväärne ja oluline ressurss ning Eesti turvalisuse ja kriisivalmiduse oluline tugisammas. Vabatahtlike olemasolu loob lisavõimekuse olukordades, kus siseturvalisuse ressursid on tugeva surve all, neid käsitletakse strateegilise võimekusena.

10. Sotsiaalministerium

Ettepaneku sisu:

- 1) nimetada ümber tulemusvaldkond „**Heaolu**“, tulemusvaldkonna uus nimetus on „**Sotsiaalne ja tööalane heaolu**“;
- 2) nimetada ümber programm „**Tervist toetava keskkonna programm**“, uus programmi nimetus on „**Keskkonnatervishoiu programm**“;
- 3) nimetada ümber programm „**Tervist toetavate valikute programm**“, uus programmi nimetus on „**Tervisekäitumise programm**“;
- 4) nimetada ümber programm „**Inimkeskse tervishoiu programm**“, uus programmi nimetus on „**Tervishoiu programm**“.

Põhjendus:

Tulemusvaldkonna ja programmide nimetuste muutmine on osa terviklikust riigieelarve tegevuspõhise liigenduse korrastamisest. Tulemusvaldkondade, programmide ja programmi tegevuste nimetuste ühtlustamise ja keelelise korrigeerimise eesmärk on pakkuda terviklik, selge ja arusaadav sõnastus riigieelarve seaduse ridadele. Tulemusvaldkonna nimetus „Heaolu“ on palju laiem mõiste kui sotsiaalvaldkonnas või tööturul loodav heaolu. Heaolu sisaldab definitsiooni ja erinevate rahvusvaheliste mõõdikute järgi peaaegu kogu riigi põhifunktsioone ja seetõttu on eelarve pilt eksitav. Tulemusvaldkonna nimetus „Sotsiaalne ja tööalane heaolu“ on kitsam ja konkreetsem.

Lisa 1

Tabel 2 . 2026. a riigieelarve eelnõu tegevuspõhine liigendus võrdluses 2027. a riigieelarve tegevuspõhise liigenduse ettepanekuga

2026.a riigieelarve liigendus	2026 eelarve	2027.a riigieelarve liigenduse ettepanek
RIIGIKANTSELEI	Eelarve kokku	RIIGIKANTSELEI
KULUD	-27 216	KULUD
Tulemusvaldkond: Riigivalitsemine	-23 768	Tulemusvaldkond: Riigivalitsemine
Vabariigi Valitsuse ja peaministri tegevuse toetamise programm		Vabariigi Valitsuse ja peaministri tegevuse toetamise programm
Vabariigi Valitsuse ja peaministri tegevuse toetamine	-23 768	Vabariigi Valitsuse ja peaministri tegevuse toetamine
HARIDUS- JA TEADUSMINISTEERIUMI VALITSEMISALA	Eelarve kokku	HARIDUS- JA TEADUSMINISTEERIUMI VALITSEMISALA
KULUD	-1 223 576	KULUD
Tulemusvaldkond: Eesti keel ja eestlus	-10 106	Tulemusvaldkond: Eesti keel
Keeleprogramm		Keeleprogramm
Eesti keele maine ja staatuse tugevdamine	-949	Eesti keele maine
Keeletaristu ja keeletehnoloogia arendamine	-4 748	Keeletaristu ja keeletehnoloogia
Eesti keele õppe toetamine ja oskuse hindamine ning mitmekeelsus	-4 409	Keeleõpe ja keeleoskuse hindamine
Tulemusvaldkond: Tark ja tegus rahvas	-923 767	Tulemusvaldkond: Haridus ja noored
Haridus- ja noorteprogramm		Haridus- ja noorteprogramm
Haridusvõrgu korrastamine ja arendamine	-33 490	Haridusvõrk ja taristu
Juurdepääsu tagamine üld- ja kutseharidusele	-353 494	Üld- ja kutseharidus
Juurdepääsu tagamine kõrgharidusele	-322 540	Kõrgharidus
Täiskasvanuhariduse arendamine ja õppimisvõimaluste loomine	-18 721	Täiskasvanuharidus
Hariduse rahvusvahelise konkurentsivõime edendamine	-46 579	Hariduse rahvusvahelistumine ja õpiränne
Õppekava ja -vara arendamine ning õpikeskkonna kujundamine	-24 539	Õppekava, õppevara, õppekorraldus ja välishindamine
Võrdsete võimaluste tagamine hariduses	-55 846	Kaasav haridus
Õpetajate ja haridusasutuste juhtide arengu toetamine	-11 199	Haridus- ja noortevaldkonna töötajate areng, järelkasv ja toetused
Kutsesüsteemi arendamine ja oskuste prognoosisüsteem OSKA	-4 160	Oskuste- ja kutsesüsteem

Õppe seostamine tööturu vajadustega	-42 865	Õppe seostamine tööturu vajadustega
Noorte ettevõtlikkuse ja omaalgatuste toetamine (HOOG)	-2 390	Noorte ettevõtlikkus ja omaalgatused
Noorte kodanikuosaluse toetamine ja õiguste kaitsmine (OSA)	-918	Noorte kodanikuosalus
Noorsootöö kättesaadavuse ja kvaliteedi arendamine (ISE)	-3 174	Noorsootöö, huvihariduse ja -tegevuse kvaliteet ja kättesaadavus
Noortele ühiskonnas võrdsete võimaluste tagamine (KINDLUS)	-3 850	Noorte tööhõivevalmidus ja riskioludes noorte tugiteenused
Tulemusvaldkond: Riigivalitsemine	-9 745	Tulemusvaldkond: Riigivalitsemine
Arhiivindusprogramm		Arhiivindusprogramm
Arhivaalide kogumine, säilitamine ja juurdepääsu tagamine	-9 745	Arhiivindus
Tulemusvaldkond: Teadus- ja arendustegevus ning ettevõtlus	-258 378	Tulemusvaldkond: Teadus- ja arendustegevus ning ettevõtlus
Teadussüsteemi programm		Teadussüsteemi programm
Teadusasutuste ja teadlaskonna arengu toetamine	-199 279	Teadussüsteemi baasvõimekus
Teadustaristu kvaliteedi ja kättesaadavuse kindlustamine	-16 183	Teadustaristu
Teadmussiirde programm		Teadmussiirde programm
Sektoritevahelise teadmussiirde toetamine	-42 916	Sektoritevaheline teadmussiire
JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUMI VALITSEMISALA	Eelarve kokku	JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUMI VALITSEMISALA
KULUD	-360 018	KULUD
Tulemusvaldkond: Õigusriik	-210 749	Tulemusvaldkond: Õigusriik
Usaldusväärse ja tulemusliku õigusruumi programm		Õigusriigi programm
Õigusriigi ja õigusloome kvaliteedi tagamine	-5 061	Õigusriik ja õigusloome kvaliteet
Konkurentsivõimelise ärikeskkonna tagamine	-11 613	Konkurentsivõimeline ärikeskkond
Kriminaalpoliitika kujundamine ja elluviimine, sh ennetus	-36 609	Kriminaalpoliitika ja kuritegude ennetus
Karistuste täideviimise korraldamine	-77 863	Karistuste täideviimine
Õigusemõistmise ja õigusteenuste tagamine	-66 193	Õigusemõistmine
Kesksete IT-teenuste osutamine	-13 409	<i>Liideti digiühiskonna programmi tegevusega „Digiriigi juhtimine ja kesksed e-teenused“.</i>
Tulemusvaldkond: Digiühiskond	-127 474	Tulemusvaldkond: Digiühiskond
Digiühiskonna programm		Digiühiskonna programm
Personaalse riigi ja kasutajakesksete teenuste arendamine	-5 871	Digiriigi juhtimine ja kesksed e-teenused
Andmepõhise ühiskonna arendamine	-12 901	Andmepõhisus ja tehisaru
Digiriigi teenuste ja platvormide tagamine	-55 959	Riigi keskne digitaristu

Digiriigi arengu juhtimine ja koordineerimine	-18 090	<i>Liideti programmi tegevusega „Digiriigi juhtimine ja kesksed e-teenused“.</i>
Riikliku küberturvalisuse tagamine	-21 034	Küberturvalisus
Sidevaldkonna õigusruumi tagamine	-13 620	Sideturg ja ühendused
KAITSEMINISTEERIUMI VALITSEMISALA	Eelarve kokku	KAITSEMINISTEERIUMI VALITSEMISALA
KULUD	-1 564 125	KULUD
Tulemusvaldkond: Julgeolek ja riigikaitse	-1 417 347	Tulemusvaldkond: Julgeolek ja riigikaitse
Sõjalise riigikaitse ja heidutuse programm		Sõjalise riigikaitse ja heidutuse programm
Lahingumoonade varude tagamine	-465 055	Lahingumoonade varud
Kaitsetööstuse ja kaitsevaldkonna innovatsiooni edendamine	-12 549	Kaitsetööstus ja -innovatsioon
Väeloome korraldamine	-495 656	Väeloome
Kaitsevalmiduse ja liitlaste kohaloleku tagamine Eestis	-65 086	Kaitsevalmidus
Liitlaste kaasamine ja rahvusvaheline koostöö	-145 436	Rahvusvaheline kaitsekoostöö
Luure ja eelhoiatuse korraldamine	-84 305	Luure ja eelhoiatus
Kaitsetahte edendamine	-26 565	Kaitsetahte ja riigikaitse inimvara
Riigikaitse inimvara juhtimine	-65 936	<i>Liideti programmi tegevustega „Väeloome“ ja „Kaitsetahte ja riigikaitse inimvara“.</i>
Riigikaitse investeringute korraldamine	-56 759	<i>Liideti programmi tegevusega „Väeloome“.</i>
KLIIMAMINISTEERIUMI VALITSEMISALA	Eelarve kokku	KLIIMAMINISTEERIUMI VALITSEMISALA
KULUD	-1 213 009	KULUD
Tulemusvaldkond: Kliima, energeetika ja elurikkus	-156 686	Tulemusvaldkond: Kliima, energeetika ja elurikkus
Elurikkuse, metsanduse ja keskkonnakorralduse programm		Elurikkuse, metsanduse ja keskkonnakorralduse programm
Elurikkuse kaitse tagamine	-23 328	Elurikkuse ja mulla kaitse
Metsanduse ja jahinduse arengu suunamine	-14 420	Metsandus ja jahindus
Keskkonnakorralduse arengu suunamine	-6 247	Keskkonnakorraldus
Kiirgusohutuse tagamine	-4 061	Kiirgusohutus
Kesksete IT-teenuste osutamine	-12 688	Kesksed IT-teenused
Energeetika, maavarade ja välisõhu programm		Energeetika, maavarade ja välisõhu programm
Energiavarustuse tagamine	-5 350	Energiajulgeolek ja kriisikindlus
Taastuvenergia osakaalu suurendamine lõpptarbimises	-44 534	Puhas energiavarustus

Maapõue uurimine, kasutamine ja geoloogia alane kompetents	-5 971	Maavarad
Õhukvaliteedi parendamine	-9 269	Välisõhu kvaliteet
Rohereformi ja kliimapoliitika programm		Keskonnahoidliku arengu ja kliimapoliitika programm
Kliimamuutuste leevendamine ja kliimamuutustega kohanemine	-11 468	Kliimamuutuste leevendamine ja kliimamuutustega kohanemine
Ilma- ja kliimaandmete, -prognooside ja -hoiatuste tagamine	-2 821	Ilma- ja kliimaandmed ning prognoosid
Rohereformi, keskkonnateadlikkuse ja -hariduse edendamine	-16 529	Keskkonnateadlikkus ja keskkonnahoidlik areng
Tulemusvaldkond: Elukeskkond, liikuvus ja merendus	-1 034 708	Tulemusvaldkond: Elukeskkond, liikuvus ja merendus
Elukeskkonna ja ringmajanduse programm		Elukeskkonna ja ringmajanduse programm
Kestliku ja kvaliteetse ehituse ning elukeskkonna arendamine	-2 376	Ehitus ja elukeskkond
Eluasemete kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamine	-124 860	Elamumajandus
Ringmajanduse korraldamine	-10 295	Ringmajandus
Energia- ja ressursitõhustamine	-511	Energia- ja ressursitõhusus
Mere ja vee programm		Mere ja vee programm
Merekeskkonna kaitse tagamine	-2 331	Mere- ja veekeskkonna kaitse
Vee säästliku kasutamise ja kaitse tagamine	-21 373	Veevarustus ja kanalisatsioon
Meremajanduse konkurentsivõime ja veetaristu arendamine	-51 624	Merenduse konkurentsivõime
Transpordi ja liikuvuse programm		Transpordi ja liikuvuse programm
Raudteetransporditaristu arendamine ja korrashoid	-672 104	Raudteetransporditaristu
Õhustransporditaristu arendamine ja korrashoid	-16 791	Õhustransporditaristu
Teetransporditaristu arendamine ja korrashoid	-69 945	Teetransporditaristu
Ohutu ja säästliku transpordisüsteemi arendamine	-62 497	Ohutu ja säästlik transpordisüsteem
KULTUURIMINISTEERIUMI VALITSEMISALA	Eelarve kokku	KULTUURIMINISTEERIUMI VALITSEMISALA
KULUD	-364 084	KULUD
Tulemusvaldkond: Sidus ühiskond	-17 222	Tulemusvaldkond: Sidus ühiskond
Lõimumis-, sh kohanemisprogramm		Lõimumisprogramm
Lõimumis-, sh kohanemispoliitika kujundamine ja rakendamine	-17 042	Lõimumis- ja kohanemispoliitika
Rahvuskaaslaste toetamine	-180	Rahvuskaaslaste toetus
Tulemusvaldkond: Kultuur ja sport	-344 298	Tulemusvaldkond: Kultuur ja sport
Kultuuriprogramm		Kultuuriprogramm
Kirjanduspoliitika kujundamine ja rakendamine	-10 719	Kirjanduspoliitika

Etenduskunstide poliitika kujundamine ja rakendamine	-45 601	Etenduskunstide poliitika
Audiovisuaalpoliitika kujundamine ja rakendamine	-25 033	Audiovisuaalpoliitika
Muusikapoliitika kujundamine ja rakendamine	-18 748	Muusikapoliitika
Kunstipoliitika kujundamine ja rakendamine	-11 527	Kunstipoliitika
Arhitektuuri ja disaini poliitika kujundamine ning rakendamine	-3 250	Arhitektuuripoliitika ja disainipoliitika
Meediapoliitika kujundamine ja rakendamine	-44 456	Meediapoliitika
Raamatukogupoliitika kujundamine ja rakendamine	-23 763	Raamatukogupoliitika
Rahvakultuuripoliitika kujundamine ja rakendamine	-12 002	Rahvakultuuripoliitika
Muuseumi- ja muinsuskaitsepoliitika kujundamine, rakendamine	-54 263	Muuseumi- ja muinsuskaitsepoliitika
Kultuurivaldkonna digiteerimine	-1 427	Digitaalne kultuuripärand
Kultuurivaldkonna rahvusvahelistumise edendamine	-2 443	Kultuurivaldkonna rahvusvahelistumise arendus
Loomemajanduspoliitika kujundamine ja rakendamine	-2 124	Loomemajanduspoliitika
Kultuuri valdkondadeülene arendamine	-37 722	Kultuuri valdkondadeülene arendus
Spordiprogramm		Spordiprogramm
Saavutusspordi toetamine ja arendamine	-47 401	Saavutussport
Ausa spordi ja sporditurvalisuse toetamine ning arendamine	-501	Aus sport ja sporditurvalisus
Organiseeritud liikumisharrastuse edendamine	-3 319	Liikumisharrastus
MAJANDUS- JA KOMMUNIKATSIOONIMINISTEERIUMI VALITSEMISALA	Eelarve kokku	MAJANDUS- JA KOMMUNIKATSIOONIMINISTEERIUMI VALITSEMISALA
KULUD	-1 341 257	KULUD
Tulemusvaldkond: Heaolu	-993 312	Tulemusvaldkond: Sotsiaalne ja tööalane heaolu
Tööturuprogramm		Tööturuprogramm
Tööhõive toetamine ja areng	-979 597	Tööhõive
Kvaliteetse tööelu tagamine ja areng	-10 306	Tööelu
Soolise võrdsuse ja võrdse kohtlemise programm		Soolise võrdsuse ja võrdse kohtlemise programm
Soolise võrdsuse ja vähemuste võrdsete võimaluste edendamine	-2 908	Võrdsuspoliitika
Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik	-501	Võrdõigusvolinik
Tulemusvaldkond: Teadus- ja arendustegevus ning ettevõtlus	-323 877	Tulemusvaldkond: Teadus- ja arendustegevus ning ettevõtlus
Teadmussiirde programm		Teadmussiirde programm
Ettevõtete arendustegevuse ja innovatsiooni toetamine	-130 956	Ettevõtete innovatsioon

Teadus- ja tehnoloogiamahuka iduettevõtluse arendamine	-1 102	Iduettevõtlus
Ettevõtluskeskkonna programm		Ettevõtluskeskkonna programm
Ettevõtete konkurentsivõime ja rahvusvahelistumise toetamine	-132 555	Ettevõtete eksport
Tehnoloogia- ja arendusmahukate investeeringute soodustamine	-7 979	Teadusmahukad investeeringud
Ettevõtluskeskkonna ja ettevõtlikkuse edendamine	-46 841	Ettevõtluskeskkond
Taristu valdkonna ohuennetus ja tegevuslubade andmine	-4 443	Taristu ja digiühiskonna järelevalve
Tulemusvaldkond: Elukeskkond, liikuvus ja merendus	-20 026	Tulemusvaldkond: Elukeskkond, liikuvus ja merendus
Maa ja ruumiloome programm		Maa ja ruumiloome programm
Ruumilise planeerimise poliitika kujundamine ja korraldamine	-3 672	Ruumiline planeerimine
Maakasutuspoliitika kujundamine ja elluviimine	-8 297	Maakasutus
Ruumiandmete hõive, analüüsid ja kättesaadavaks tegemine	-5 825	Ruumiandmed
Maaparanduse poliitika rakendamine	-2 232	Maaparandussüsteem
RAHANDUSMINISTEERIUMI VALITSEMISALA	Eelarve kokku	RAHANDUSMINISTEERIUMI VALITSEMISALA
KULUD	-450 702	KULUD
Tulemusvaldkond: Riigivalitsemine	-442 064	Tulemusvaldkond: Riigivalitsemine
Rahatarga riigi programm		Riigi rahanduse ja finantspoliitika programm
Eelarvepoliitika kujundamine ja elluviimine	-278 831	Eelarvepoliitika
Maksu- ja tollipoliitika kujundamine ja korraldamine	-63 317	Maksu- ja tollipoliitika
Finantskeskkonna arendamine	-8 149	Finantskeskkond
Halduspoliitika programm		Halduspoliitika programm
Riigi halduse korraldamine	-27 702	Riigihaldus
Riigi tugiteenuste pakkumine	-50 583	Riigi tugiteenused
Riikliku statistika tegemine	-13 482	Riiklik statistika
REGIONAAL- JA PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUMI VALITSEMISALA	Eelarve kokku	REGIONAAL- JA PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUMI VALITSEMISALA
KULUD	-845 183	KULUD
Tulemusvaldkond: Põllumajandus ja kalandus	-480 416	Tulemusvaldkond: Põllumajandus ja kalandus
Biomajanduse programm		Biomajanduse programm
Põllumajanduskeskkonna hea seisundi tagamine	-62 262	Põllumajanduskeskkond
Ringbiomajanduse arendamine	-18 423	

Eesti toidu kuvandi ja müügivõimekuse edendamine	-2 578	Eesti toidu kuvand ja eksport
Kutselise kalapüügi korraldamine	-11 294	Kutseline kalapüük
Kalavarude haldamine ja kaitse	-5 337	Kalavarude haldus ja kaitse
Põllumajandus- ja toidusektori konkurentsivõime tõstmine	-260 658	Põllumajandus- ja toidusektori konkurentsivõime
Kalandusturu korraldamine	-17 313	Kalandusturu korraldus
Põllumajandusmaa ja maaparanduse poliitika kujundamine	-17 609	Põllumajandusmaa ja maaparandus
Toiduohutuse programm		Toiduohutuse programm
Taimekaitse ja väetiste poliitika kujundamine ja rakendamine	-2 958	Taimekaitse ja väetised
Toiduohutuse poliitika kujundamine ja rakendamine	-13 316	Toiduohutus
Sordiaretuse ja paljundusmaterjali poliitika kujundamine	-10 945	Sordiaretus ja taimne paljundusmaterjal
Tõuaretuse poliitika kujundamine ja rakendamine	-3 409	Põllumajandusloomade aretus ja loomageneetilised ressursid
Mahepõllumajanduse poliitika kujundamine ja rakendamine	-29 732	Mahepõllumajandus
Taimetervise poliitika kujundamine ja rakendamine	-2 952	Taimetervis
Loomatervise ja -heaolu poliitika kujundamine ja rakendamine	-21 630	Loomatervis ja -heaolu ning söödaohutus
Tulemusvaldkond: Elukeskkond, liikuvus ja merendus	-359 675	Tulemusvaldkond: Elukeskkond, liikuvus ja merendus
Regionaalarengu programm		Regionaalarengu programm
Regionaalpoliitika kujundamine ja rakendamine	-177 094	Regionaalpoliitika
Kohalike omavalitsuste poliitika ja finantseerimine	-3 115	Kohalike omavalitsuste poliitika ja finantseerimine
Ühistranspordi programm		Ühistranspordi programm
Ühistransporditeenuse arendamine ja soodustamine	-179 466	Ühistransport
SISEMINISTEERIUMI VALITSEMISALA	Eelarve kokku	SISEMINISTEERIUMI VALITSEMISALA
KULUD	-572 870	KULUD
Tulemusvaldkond: Siseturvalisus	-528 615	Tulemusvaldkond: Siseturvalisus
Ennetava ja turvalise elukeskkonna kujundamise programm		Turvalise elukeskkonna programm
Õnnetuste, süütegude ja varakahjude ennetamine	-8 237	<i>Liideti programmi tegevusega "Ennetus siseturvalisuses".</i>
Siseturvalisuse vabatahtlike kaasamine	-8 058	<i>Liikus siseturvalisuse toetamise programmi, uus programmi tegevuse nimetus „Siseturvalisuse vabatahtlikud“.</i>
Turvalise keskkonna kujundamine	-20 447	<i>Liideti programmi tegevusega „Ennetus siseturvalisuses“.</i>
<i>Liideti programmi tegevused „Õnnetuste, süütegude ja varakahjude ennetamine“ ja „Turvalise keskkonna kujundamine“.</i>		Ennetus siseturvalisuses

<i>Liideti kiire ja asjatundliku abi programmi tegevused „Avaliku korra tagamine“ ja „Süüteo menetlus“.</i>		Korrakaitse ja süüteo menetlus
Kiire ja asjatundliku abi programm		Kriisikindla ühiskonna programm
Hädaabiteadete vastuvõtmine ning abi väljasaatmine	-6 746	Hädaabi 112 ja riigiinfo 1247
Avaliku korra tagamine	-74 490	<i>Liideti turvalise elukeskkonna programmi tegevusega „Korrakaitse ja süüteo menetlus“.</i>
Demineerimine	-5 861	Demineerimine
Päästmine maismaal ja siseveekogudel	-85 532	Lennu- ja merepääste
Abi osutamine Eesti pääste piirkonnas	-12 560	Ohutus ja päästetööd
Süüteo menetlus	-38 905	<i>Liideti turvalise elukeskkonna programmi tegevusega „Korrakaitse ja süüteo menetlus“.</i>
<i>Liikus kindla sisejulgeoleku programmist – „Elanikkonnakaitse, kriisideks valmisolek ja nende lahendamine“.</i>		Elanikkonnakaitse ja kriisivalmidus
Kindla sisejulgeoleku programm		Sisejulgeoleku programm
Põhiseadusliku korra tagamine	-54 975	Põhiseadusliku korra kaitse
Raske ja organiseeritud kuritegevuse vastane võitlus	-41 493	Raske kuritegevuse tõkestamine
Elanikkonnakaitse, kriisideks valmisolek ja nende lahendamine	-10 627	<i>Liikus kriisikindla ühiskonna programmi, uus programmi tegevuse nimetus „Elanikkonnakaitse ja kriisivalmidus“.</i>
Piirihaldus	-65 059	Piirihaldus
Eesti arengut toetava kodakondsus-, rände- ja identiteedihaldus		Rahvastiku halduse programm
Rände- ja kodakondsuspoliitika kujundamine ning elluviimine	-8 744	Kodakondsus ja rändehaldus
Migratsioonijärelevalve	-6 251	
Isikute tõsikindel tuvastamine ja dokumentide väljaandmine	-15 490	Rahvastiku toimingud ja identiteedihaldus
Targa ja innovaatilise siseturvalisuse programm		Siseturvalisuse toetamise programm
Tasemeõpe ja täienduskoolitus Sisekaitseakadeemias	-24 484	Sisekaitse haridus ja teadus
Sisekaitseakadeemia teadus-, arendus- ja innovatsioonitegevus	-3 004	
<i>Liikus ennetava ja turvalise elukeskkonna kujundamise programmist – „Siseturvalisuse vabatahtlike kaasamine“.</i>		Siseturvalisuse vabatahtlikud
IT teenuste osutamine	-37 654	IT-teenused
Tulemusvaldkond: Sidus ühiskond	-12 723	Tulemusvaldkond: Sidus ühiskond
Kogukondliku Eesti programm		Kogukondliku Eesti programm
Kogukondliku arengu toetamine	-4 636	Kodanikuühiskond

Usuvabaduse tagamine	-1 003	Usuvabadus
Nutika rahvastikuarvestuse programm		<i>Liideti siseturvalisuse tulemusvaldkonna rahvastikuhalduse programmiga.</i>
Rahvastikuregistri andmekvaliteedi tõstmine	-1 226	<i>Liideti rahvastikuhalduse programmi tegevusega „Rahvastiku toimingud ja identiteedihaldus“.</i>
Rahvastikuregistri kasutusmugavuse parandamine	-1 082	<i>Liideti rahvastikuhalduse programmi tegevusega „Rahvastiku toimingud ja identiteedihaldus“.</i>
Erakondade rahastamise programm		Erakondade rahastamise programm
Erakondade rahastamine	-4 775	Erakondade rahastamine
SOTSIAALMINISTEERIUMI VALITSEMISALA	Eelarve kokku	SOTSIAALMINISTEERIUMI VALITSEMISALA
KULUD	-7 829 793	KULUD
Tulemusvaldkond: Heaolu	-5 249 327	Tulemusvaldkond: Sotsiaalne ja tööalane heaolu
Tööturuprogramm		Tööturuprogramm
Tööpoliitikat toetavate rakendusteenuste pakkumine	-14 808	Tööpoliitika rakendusteenused
Vanemaealiste programm		Vanemaealiste programm
Vanemaealiste heaolu ja ühiskonnaelus osalemise toetamine	-179	Vanemaealiste heaolu ja aktiivsus
Sotsiaalkindlustuse kujundamine ja pensionite maksmine	-4 077 895	Sotsiaalkindlustus ja pensionid
Sotsiaalhoolekande programm		Sotsiaalhoolekande programm
Hoolekande kättesaadavuse tagamine ja toimetuleku toetamine	-111 155	Hoolekanne ja toimetulek
Puudega inimeste toetamine	-113 920	Tugi puudega inimestele
IT teenuste osutamine sotsiaalvaldkonnas	-11 993	Sotsiaalvaldkonna IT-teenused
Laste ja perede programm		Laste ja perede programm
Perehüvitiste maksmine ja vanemluse toetamine	-883 453	Perehüvitised ja vanemlus
Lastekaitse tagamine	-6 752	Lastekaitse
Laste heaolu toetavate teenuste korraldamine	-19 553	Laste heaolu teenused
Ohvriabiteenuste ja hüvitiste tagamine	-9 619	Ohvriabiteenused ja hüvitised
Tulemusvaldkond: Tervis	-2 570 640	Tulemusvaldkond: Tervis
Tervist toetava keskkonna programm		Keskkonnatervishoiu programm
Elukeskkonnast tulenevate riskide vähendamine	-8 690	Tervislik elukeskkond
Tervist toetavate valikute programm		Tervisekäitumise programm
Vaimse tervise edendamine	-1 818	Vaimne tervis

Nakkushaiguste ennetamine ja tõrje	-6 530	Nakkushaiguste ennetus ja tõrje
Tervise edendamine ja riskikäitumise vähendamine	-17 516	Tervislik eluviis
Inimkeskse tervishoiu programm		Tervishoiu programm
Tervishoiu tööjõu tagamine	-7 212	Tervishoiu tööjõud
Tervishoiuteenuste kvaliteedi tagamine	-2 025	Tervishoiuteenuste kvaliteet
Tervishoiu rahastamine ja ravikindlustuse tagamine	-2 477 957	Tervishoiu rahastus ja ravikindlustus
Ravimite ja meditsiiniseadmete kättesaadavuse edendamine	-8 729	Ravimite ja meditsiiniseadmete kättesaadavus
Esmatasandi tervishoiu ja spetsialiseeritud abi tagamine	-28 235	Esmatasandi tervishoid ja spetsialiseeritud abi
IT teenuste osutamine tervisevaldkonnas	-11 928	Tervisevaldkonna IT-teenused
VÄLISMINISTEERIUMI VALITSEMISALA	Eelarve kokku	VÄLISMINISTEERIUMI VALITSEMISALA
KULUD	-115 283	KULUD
Tulemusvaldkond: Välispoliitika	-112 642	Tulemusvaldkond: Välispoliitika
Välispoliitika programm		Välispoliitika programm
Eesti julgeolekukeskkonna tugevdamine	-28 556	Välis- ja julgeolekupoliitika
Eesti välispoliitiline osalus globaalsetes teemades	-22 947	Eesti globaalsed välispoliitilised huvid
Juriidiliste, konsulaar-, sanktsiooni- ja strateegilise kauba küsimuste lahendamine	-16 273	Rahvusvaheline õigus ning konsulaar- ja sanktsioonipoliitika
Eesti välismajandushuvide edendamine ja kaitse	-15 635	Välismajanduspoliitika ja äridiplomaatia
Arengukoostöö ja humanitaarabi koordineerimine	-29 231	Arengukoostöö ja humanitaarabi

Lisa 2

Tabel 3 . 2026. a riigieelarve eelnõu tegevuspõhine tulemusvaldkondade jaotus võrdluses 2027. a riigieelarve tegevuspõhise tulemusvaldkondade jaotuse ettepanekuga

2026. a riigieelarve tulemusvaldkondade jaotus	2027. a riigieelarve tulemusvaldkondade jaotuse ettepanek
Riigivalitsemine	Riigivalitsemine
Eesti keel ja eestlus	Eesti keel
Tark ja tegus rahvas	Haridus ja noored
Teadus- ja arendustegevus ning ettevõtlus	Teadus- ja arendustegevus ning ettevõtlus
Õigusriik	Õigusriik
Digiühiskond	Digiühiskond
Julgeolek ja riigikaitse	Julgeolek ja riigikaitse
Kliima, energeetika ja elurikkus	Kliima, energeetika ja elurikkus
Sidus ühiskond	Sidus ühiskond
Kultuur ja sport	Kultuur ja sport
Heaolu	Sotsiaalne ja tööalane heaolu
Teadus- ja arendustegevus ning ettevõtlus	Teadus- ja arendustegevus ning ettevõtlus
Elukeskkond, liikuvus ja merendus	Elukeskkond, liikuvus ja merendus
Riigivalitsemine	Riigivalitsemine
Põllumajandus ja kalandus	Põllumajandus ja kalandus
Elukeskkond, liikuvus ja merendus	Elukeskkond, liikuvus ja merendus
Siseturvalisus	Siseturvalisus
Sidus ühiskond	Sidus ühiskond
Tervis	Tervis
Välispoliitika	Välispoliitika